

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خوانش و تحلیل سیاست های جدید جمعیتی: چالش ها و بهسازی فرصت ها

نادر مطیع حق شناس

عضو هیأت علمی مؤسسه تحقیقات جمعیت کشور

روز یکشنبه ۲۱ آبان ماه ۱۴۰۲

ساعت ۱۹:۳۰-۲۱

سیاست های کلی جمعیت ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

- ۱- ارتقاء بویابی، بالندگی و جوانی جمعیت با افزایش نرخ باروری به بیش از سطح جانشینی.
- ۲- رفع موانع ازدواج، تسهیل و ترویج تشکیل خانواده و افزایش فرزند، کاهش سن ازدواج و حمایت از زوج های جوان و توانمندسازی آنان در تأمین هزینه های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد.
- ۳- اختصاص تسهیلات مناسب برای مادران بویژه در دوره بارداری و شیردهی و پوشش بیمه ای هزینه های زایمان و درمان ناباروری مردان و زنان و تقویت نهادها و مؤسسات حمایتی ذی ربط.
- ۴- تحکیم بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش های عمومی درباره اصالت کانون خانواده و فرزند پروری و با تأکید بر آموزش مهارت های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره ای بر مبنای فرهنگ و ارزش های اسلامی - ایرانی و توسعه و تقویت نظام تأمین اجتماعی، خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت های پزشکی در جهت سلامت باروری و فرزندآوری.
- ۵- ترویج و نهادینه سازی سبک زندگی اسلامی - ایرانی و مقابله با ابعاد نامطلوب سبک زندگی غربی.
- ۶- ارتقاء امید به زندگی، تأمین سلامت و تغذیه سالم جمعیت و پیشگیری از آسیب های اجتماعی، بویژه اعتیاد، سوانح، آلودگی های زیست محیطی و بیماری ها.
- ۷- فرهنگ سازی برای احترام و تکریم سالمندان و ایجاد شرایط لازم برای تأمین سلامت و نگهداری آنان در خانواده و پیش بینی ساز و کار لازم برای بهره مندی از تجارب و توانمندی های سالمندان در عرصه های مناسب.
- ۸- توانمندسازی جمعیت در سن کار با فرهنگ سازی و اصلاح، تقویت و سازگار کردن نظامات تربیتی و آموزش های عمومی، کارآفرینی، فنی - حرفه ای و تخصصی با نیازهای جامعه و استعدادها و علایق آنان در جهت ایجاد اشتغال مؤثر و مؤند.
- ۹- باز توزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت، متناسب با ظرفیت زیستی با تأکید بر تأمین آب با هدف توزیع متعادل و کاهشی فشار جمعیتی.
- ۱۰- حفظ و جذب جمعیت در روستاها و مناطق مرزی و کم تراکم و ایجاد مراکز جدید جمعیتی بویژه در جزایر و سواحل خلیج فارس و دریای عمان از طریق توسعه شبکه های زیربنایی، حمایت و تشویق سرمایه گذاری و ایجاد فضای کسب و کار با درآمد کافی.
- ۱۱- مدیریت مهاجرت به داخل و خارج هماهنگ با سیاست های کلی جمعیت با تدوین و اجرای ساز و کارهای مناسب.
- ۱۲- تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه گذاری، و بهره گیری از ظرفیت ها و توانایی های آنان.
- ۱۳- تقویت مؤلفه های هویت بخشی ملی (ایرانی، اسلامی، انقلابی) و ارتقاء وفاق و همگرایی اجتماعی در پهنه سرزمینی بویژه در میان مرز نشینان و ایرانیان خارج از کشور.
- ۱۴- رصد مستمر سیاست های جمعیتی در ابعاد کمی و کیفی با ایجاد ساز و کار مناسب و تدوین شاخص های بومی توسعه انسانی و انجام پژوهش های جمعیتی و توسعه انسانی.

مفهوم سیاست جمعیتی

سیاست و برنامه‌ریزی جمعیتی، مجموعه‌ای از اندیشه‌ها و تصمیمات مدون جمعیتی است که در راه منطقی کردن و هماهنگ ساختن ارگان‌ها و نهادهای اجتماعی و مقررات و نظامات آنها اتخاذ می‌شود. هدف و منظور این تصمیمات، رفاه و بهروزی گروه‌های مختلف جمعیتی و حل مسائل آنهاست.

اجرای سیاست جمعیتی

سیاست جمعیتی هر کشور از یک سلسله آرمان‌ها، هدف‌های کیفی و کمی و راهکارهای عملی برای تحقق آن اهداف در محدوده زمانی خاص تشکیل می‌شود. بدیهی است سیاست جمعیتی به عنوان جزیی از برنامه کلی توسعه ملی هر کشور و با در نظر گرفتن آرمان‌های فرهنگی، شرایط اجتماعی، منابع و محدودیت‌های اقتصادی آن تدوین می‌گردد. به این دلیل لازم است بین سیاست جمعیتی و برنامه ملی توسعه کشور هماهنگی و همخوانی نزدیکی وجود داشته باشد.

حکمرانی، خط‌مشی‌گذاری و خط‌مشی‌پژوهی در حوزه جمعیت

- حکمرانی فضای رابطه بین دولت و جامعه است : پل پژوهش و حاکمیت
- نقش آفرینی سازمان ها و نهادها را برای حل مسائل اجتماعی و مشکلات عمومی و به ویژه جمعیتی و تصمیم‌گیری عمومی در این موارد مؤثر است
- تمرکز بر چگونگی پیوند علم و مسائل اجتماعی
- خط‌مشی، مهمترین کنش جمعی در یک موقعیت جمعی شکل می‌گیرد. فهم مسائل و مشکلات جامعه در یک فضای عمومی حائز اهمیت است.
- خط‌مشی‌پژوهی در چنین فضایی، دانش معتبر را به مشکلات پیوند می‌دهد و سعی می‌کند راهکاری برای حل آنها ارائه دهد.

ظرف های خط مشی در حوزه جمعیت در ایران : سلسله مراتب خط مشی

- در سلسله مراتب، سیاست کلی، خط مشی عمومی، خط مشی اجرایی، خط مشی اداری و خط مشی عملیاتی مطرح هستند.
- سلسله مراتب خط مشی گذاری در کشور : سیاست های کلی جمعیت ابلاغی رهبری، قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
- به استناد تعریف لرنر و لاسول، تحقیق سیاستی (Policy Research) را فرآیند پژوهشی که به منظور فراهم کردن اطلاعاتی منسجم و بین رشته ای، پیش بینی کننده، تصمیم محور، مبتنی بر ارزش و کاربر محور انجام می شود، مطرح شده است.
-
- در انجام سیاست پژوهی آنچه که مهم و محوری است پایه نظری خط مشی بایستی مشخص شود. در این مرحله ویژگی هایی چون میزان وضوح (شفافیت)، افشاگری، صحت و راست آزمایی خط مشی حائز اهمیت است. چه بسا سیاست هایی نوشته شده اند که فاقد پایه نظری بوده اند.

ظرف های خط مشی در حوزه جمعیت در ایران : خلاء ها

- ما نیازمند نیاز سنجی پژوهشی در حوزه جمعیت هستیم. ما نیازمند ایجاد آزمایشگاه خط مشی (Policy Lab) در حوزه جمعیت شناسی هستیم (Policy Science).
- تحلیل مسائل موجود و ناظر به آینده در حوزه جمعیت، در خلاء اتفاق نمی افتند و خط مشی ها همیشه وجود داشته و خواهند داشت.
- بحث هدف گذاری هادر حوزه جمعیت در برنامه هفتم توسعه اقتصادی ،اجتماعی و فرهنگی
- نقش راهگشای بهره گیری هوشمندانه و عالمانه از تجربیات ملی و جهانی، مطالعات تطبیقی و ... در این حوزه حائز اهمیت است.

خط استدلال

- ❖ بسیاری از کشورها در حالت عدم تعادل جمعیتی قرار دارند.
- ❖ کشورهای در حال توسعه : رشد بی‌رویه جمعیت، جوانی جمعیت، بار تکفل بالا و...
- ❖ کشورهای توسعه‌یافته: منفی شدن رشد جمعیت، سالخوردگی جمعیت
- ❖ بنابراین اکثریت کشورهای جهان به نوعی با مسائل ناشی از عدم تعادل جمعیتی مواجه‌اند.

❖ ساختار کلی جمعیت همانند یک اندامواره است که باید بین تمام بخش‌های آن نوعی تعادل پویا و تجدید شونده برقرار باشد و نمی‌توان یک وضعیت جمعیتی ثابت و مفروضی را به عنوان یک وضعیت ایده‌آل در نظر گرفت.

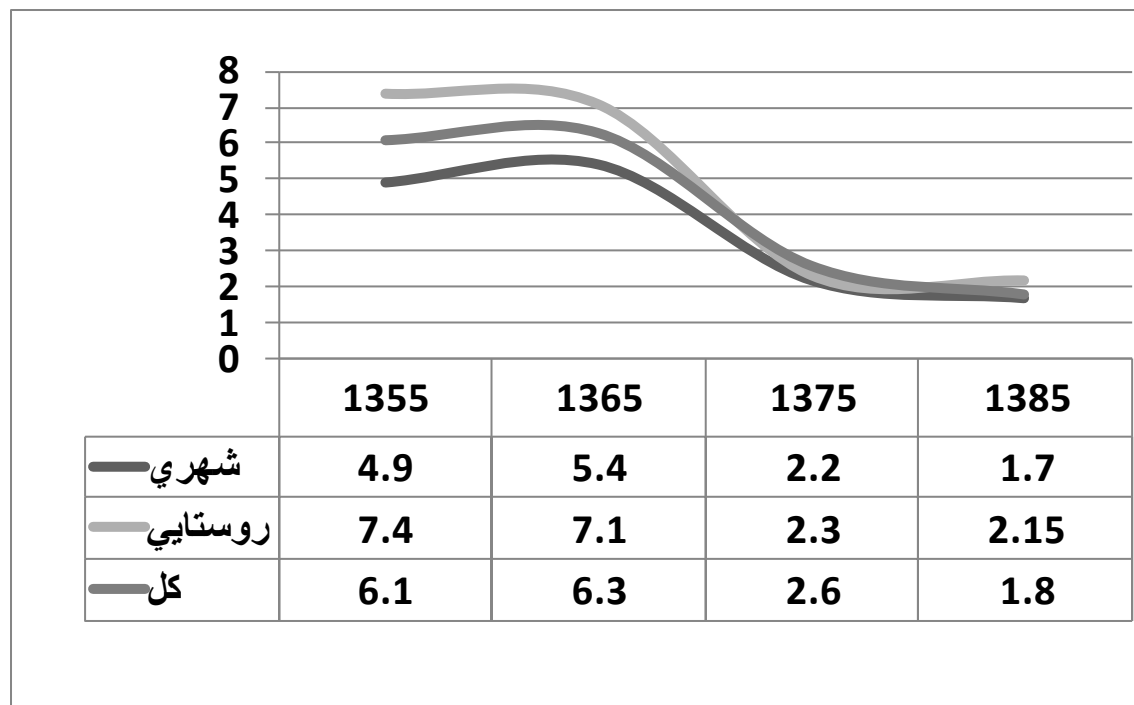
❖ تغییرات جمعیتی علاوه بر اینکه از پارامترهای جمعیتی ناشی می‌شود از بسیاری از عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که به مرور زمان در مسیر تحول کشورها رخ می‌دهد تأثیر می‌پذیرد.

بند ج قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور جمعیت: خطوط کلی سیاست تجدید موالید موالید کشور

- ❖ سیاست تعدیل موالید از $۶/۴$ مولود زنده به دنیا آمده در طی دوران بالقوه باروری یک زن (سال ۱۳۶۵) به ۴ نوزاد در سال ۱۳۹۰
 - ❖ کاهش نرخ رشد طبیعی جمعیت از $۳/۲$ به $۲/۳$ درصد در همین مدت
 - ❖ از این رو کاهش باروری عمومی زنان تا **حد ۴ نوزاد** و نرخ رشد طبیعی $۲/۳$ درصد در سال ۱۳۹۰ مهم ترین هدف های دراز مدت سیاست تجدید موالید کشور خواهد بود.
- تحول میزان باروری کل و ناخالص تجدید نسل در سالهای ۹۰-۱۳۶۷

سال	میزان باروری کل	میزان ناخالص تجدید نسل
۱۳۶۷	$۶/۲$	$۳/۰۳$
۱۳۷۱	۴	$۱/۹۵$
۱۳۷۹	$۲/۱$	$۱/۰۲$
۱۳۹۰	$۱/۸$	$۰/۸۸$

روند تحولات میزان باروری کل طی سال‌های ۸۵-۱۳۵۵ به تفکیک نقاط شهری و روستایی

کاهش در سطح باروری در ایران همه طبقات و گروه‌های اجتماعی را در بر گرفته است. این کاهش به شهرها محدود نشده بلکه در روستاها نیز باروری به شدت کاهش یافته است

شواهد جمعیت شناختی کشور

- اگرنگاهی مستند به زمینه‌های تاریخی تحولات جمعیت ایران داشته باشیم، متوجه می‌شویم که آهنگ شدید رشد جمعیت کشور که در سال‌های نخست پس از انقلاب اسلامی (۱۳۵۷) شروع شده بود بطوری که بیشترین رشد جمعیت در دهه ۶۵-۱۳۵۵ به میزان ۳/۹ درصد تجربه شد.
- این میزان در سال‌های اخیر تا حد زیادی کاهش یافته و ما شاهد تحول اساسی و افت قابل ملاحظه میزان رشد جمعیت ناشی از کاهش باروری و جمع شدن قاعده هرم سنی هستیم. این میزان طی سرشماری سال‌های ۹۰-۱۳۸۵ به ۱/۲۹ درصد و در دوره متناظر ۹۵-۱۳۹۰ به ۱/۲۴ درصد و در حال حاضر نیز به زیر یک درصد (۰/۷ درصد) رسیده که فکر می‌کنم دومین نقطه عطف تاریخی جمعیت کشور به شمار می‌آید.

شواهد جمعیت شناختی کشور

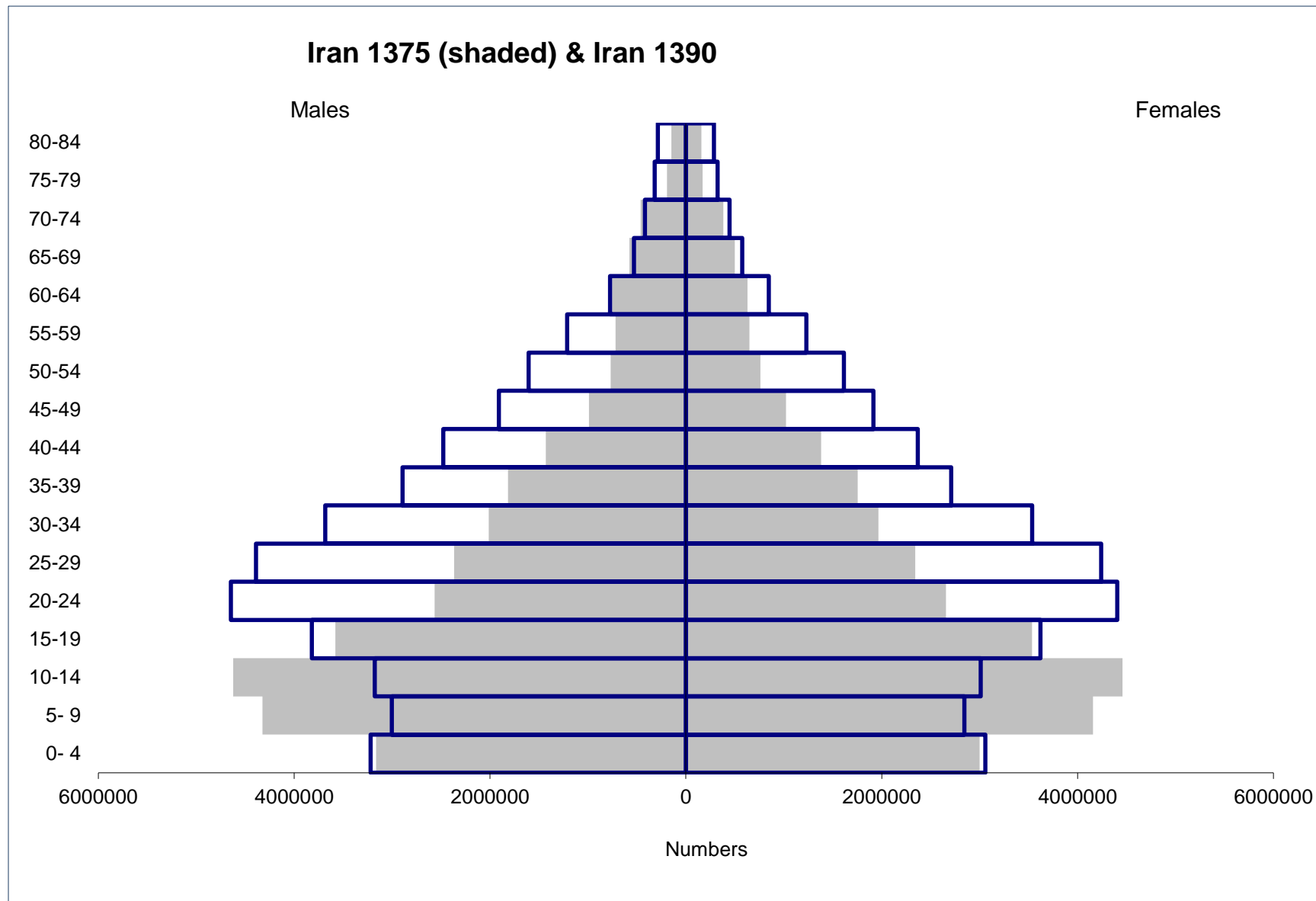
- اولین آن را باید در تغییرات ساختار سنی جمعیت در سال ۱۳۷۵ جستجو کرد. ما تا سال ۱۳۷۵ سهم نسبی جمعیت زیر ۱۵ ساله کشورمان همیشه ۴۰ درصد بود اما در سال ۱۳۷۵ به ۳۹/۵ درصد رسید. این کاهش نیم واحدی، مبنای تغییر ساختار سنی از جوانی به میانسالی شد.
- بر اساس نتایج سرشماری ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، سهم جمعیت ۱۴-۰ ساله به ۲۴ درصد، سهم جمعیت بالقوه فعال ۶۴-۱۵ ساله ۶۹/۹ درصد و جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر به ۶/۱ درصد رسیده است. در رابطه با شاخص میزان باروری کل هم باید گفت الان در کشور به ۱/۷ فرزند رسیده است. یعنی متوسط تعداد فرزندان برای یک زن ۱/۷ فرزند است که بایستی به سطح جانشینی ۲/۱ فرزند برسیم و این امر مستلزم پایش و اجرای سیاست های فرزند آوری با رویکرد پایایی خانواده در کشور است.

شواهد جمعیت شناختی کشور

شاخص میزان خام موالید در سال ۱۳۹۵ به ۱۹ در هزار و میزان خام مرگ و میر نیز به ۵ در هزار رسیده است.

شاخص سالخوردگی جمعیت (به ازای هر ۱۰۰ نفر جمعیت زیر ۱۵ سال چند فرد سالمند ۶۰ ساله و بیشتر وجود دارد) نیز در سال ۱۳۹۵ برابر با ۲۵/۴ بدست داده شده است. بطور تئوریک اگر رقمی که برای این شاخص به دست می آید کمتر از ۱۵ باشد ساختار سنی جمعیت جوان و اگر ۳۰-۱۵ باشد در حال گذار به میان سالی و ۳۰ به بالا مرحله سالخوردگی جمعیت است.

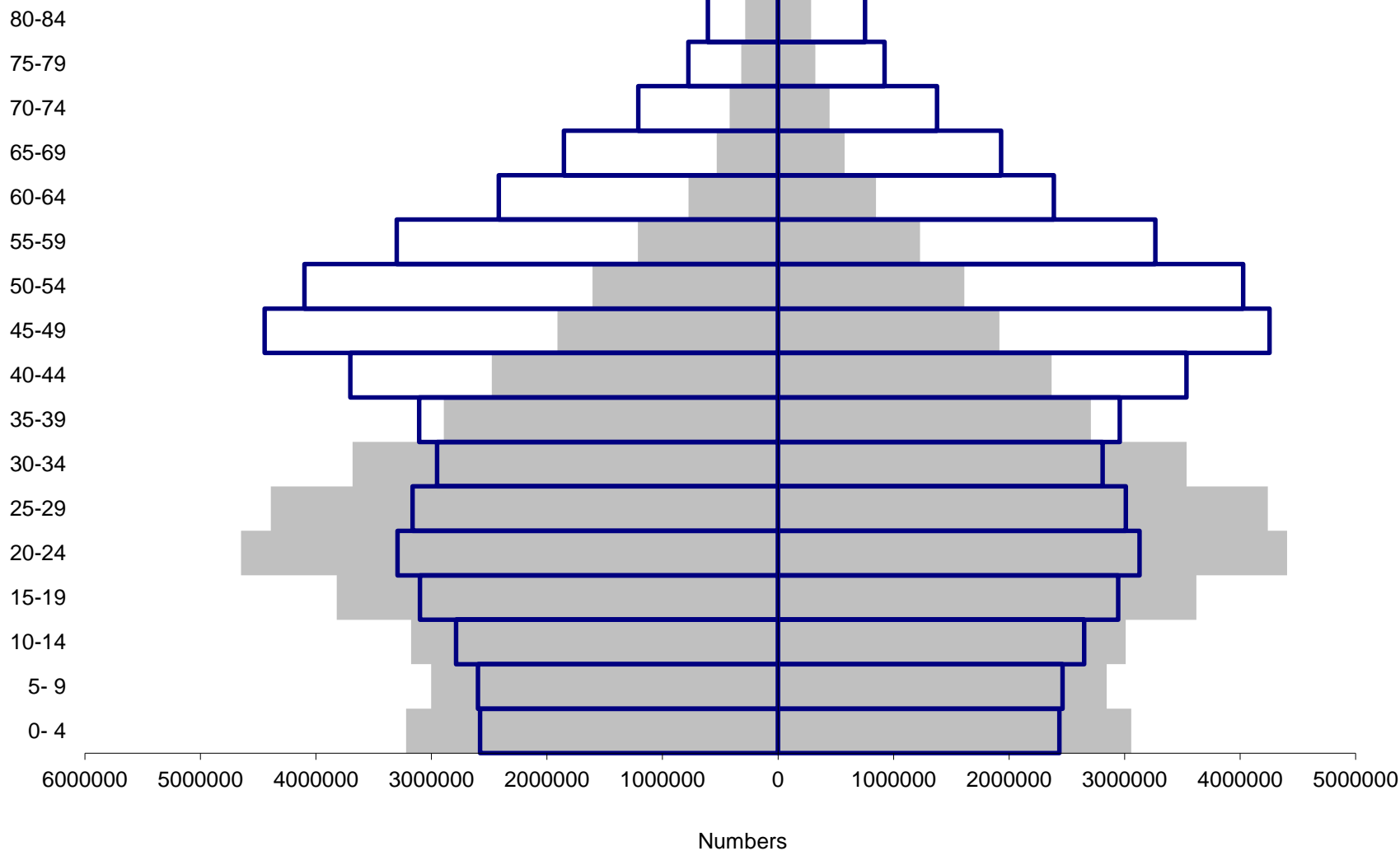
تغییرات ساختار سنی جمعیت ایران : هرم سنی

Iran 1390 (shaded) & Iran 1415

Males

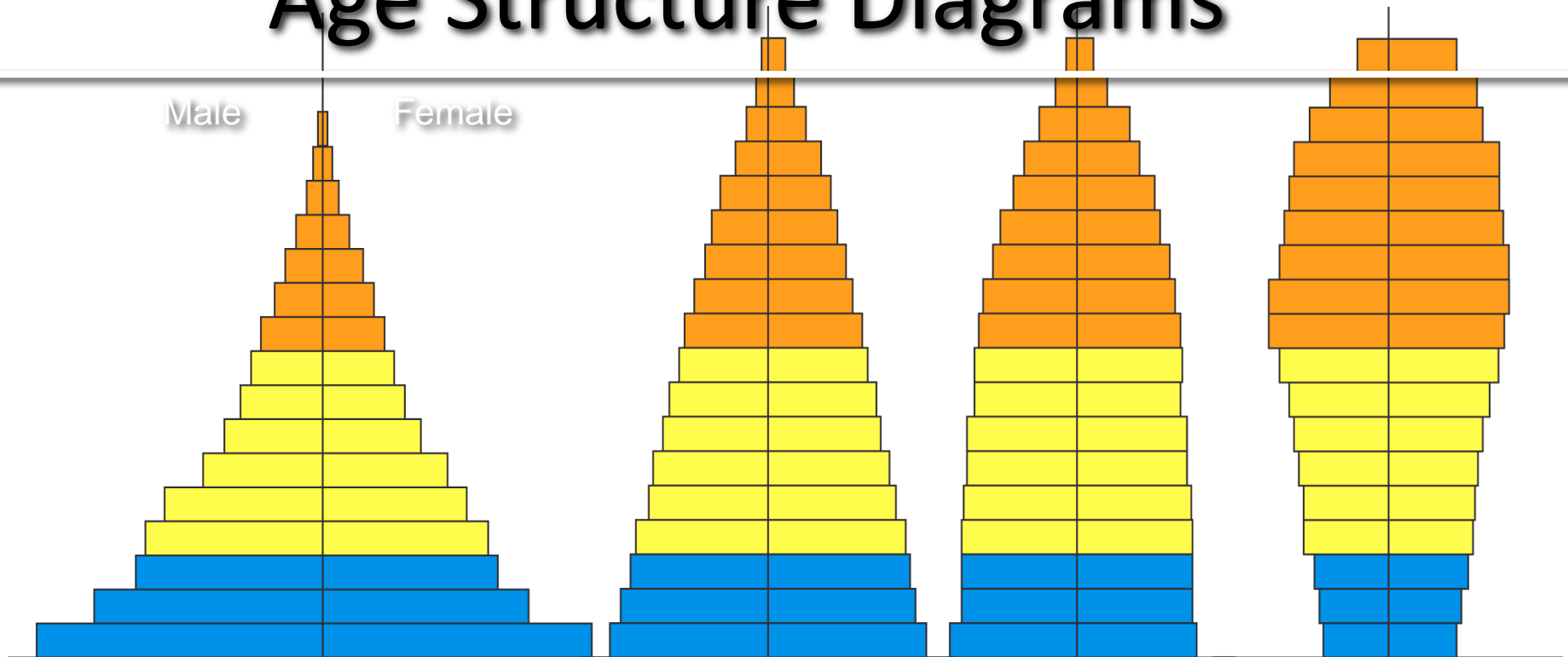
Females

Age Structure Diagrams

Male

Female

Rapid Growth

Guatemala

Nigeria

Saudi Arabia

Slow Growth

United States

Australia

Canada

Zero Growth

Spain

Austria

Greece

Negative Growth

Germany

Bulgaria

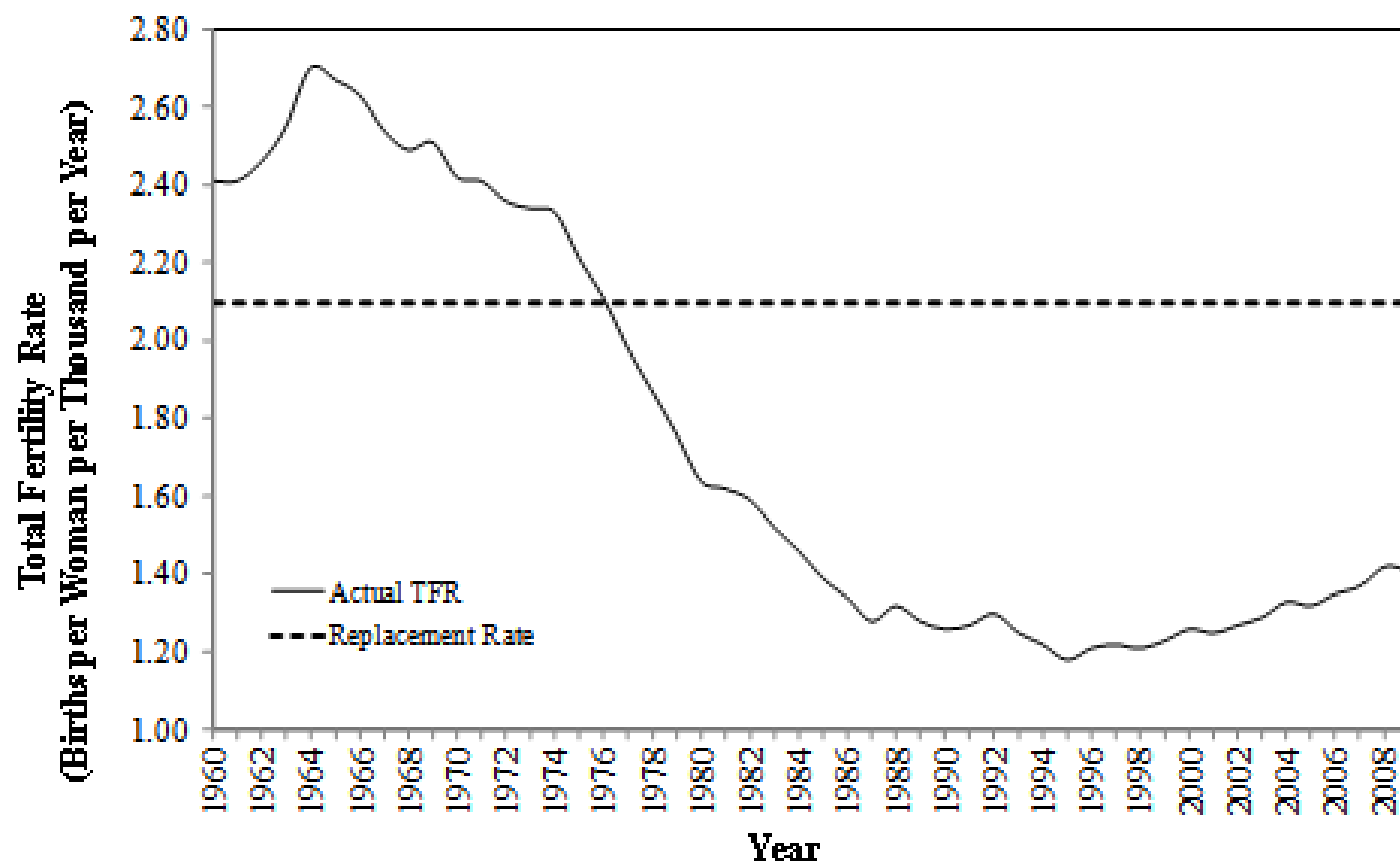
Sweden

Ages 0-14

Ages 15-44

Ages 45-85+

Changes in TFR for Italy 1960-2009

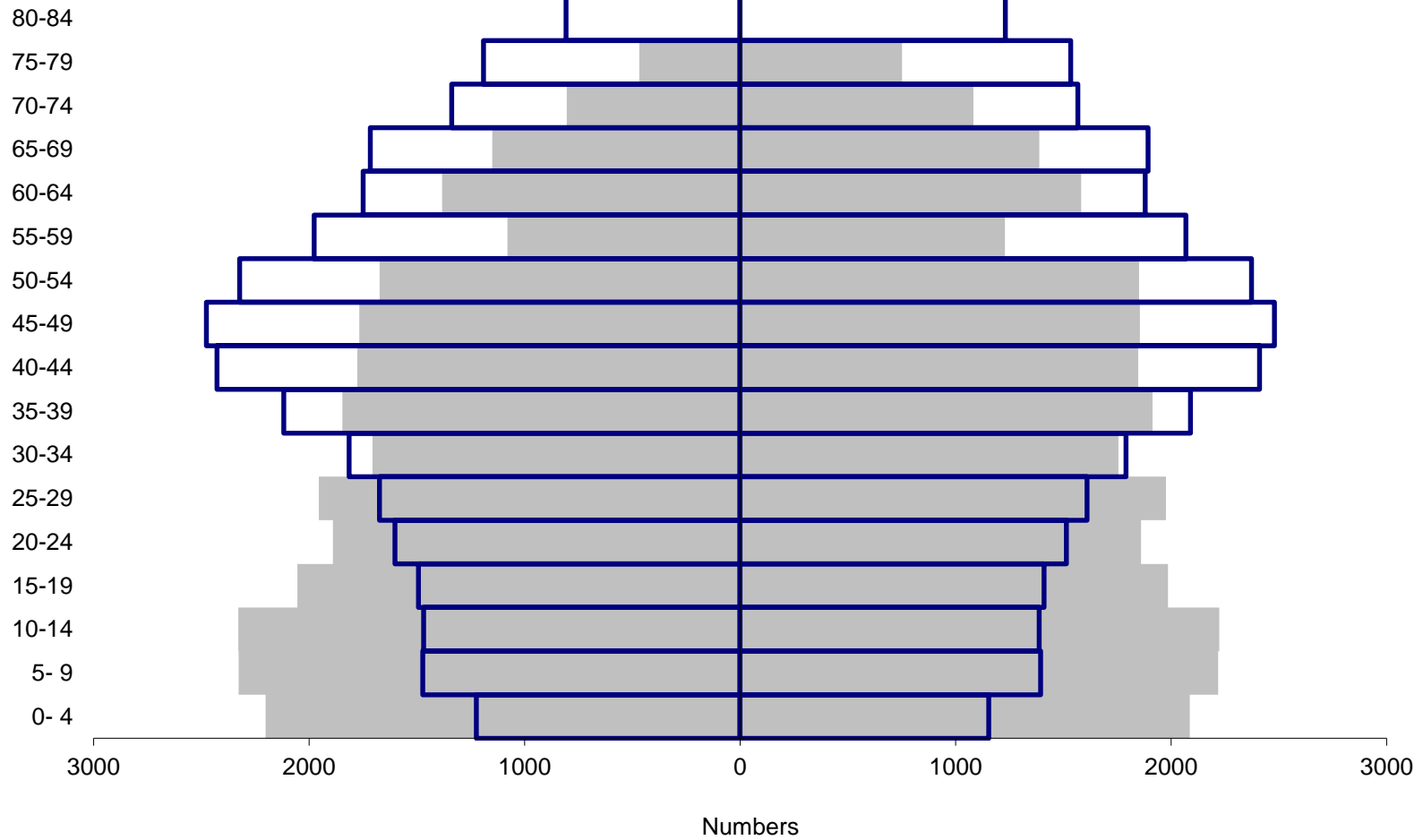

Radomes and Xu , 2013

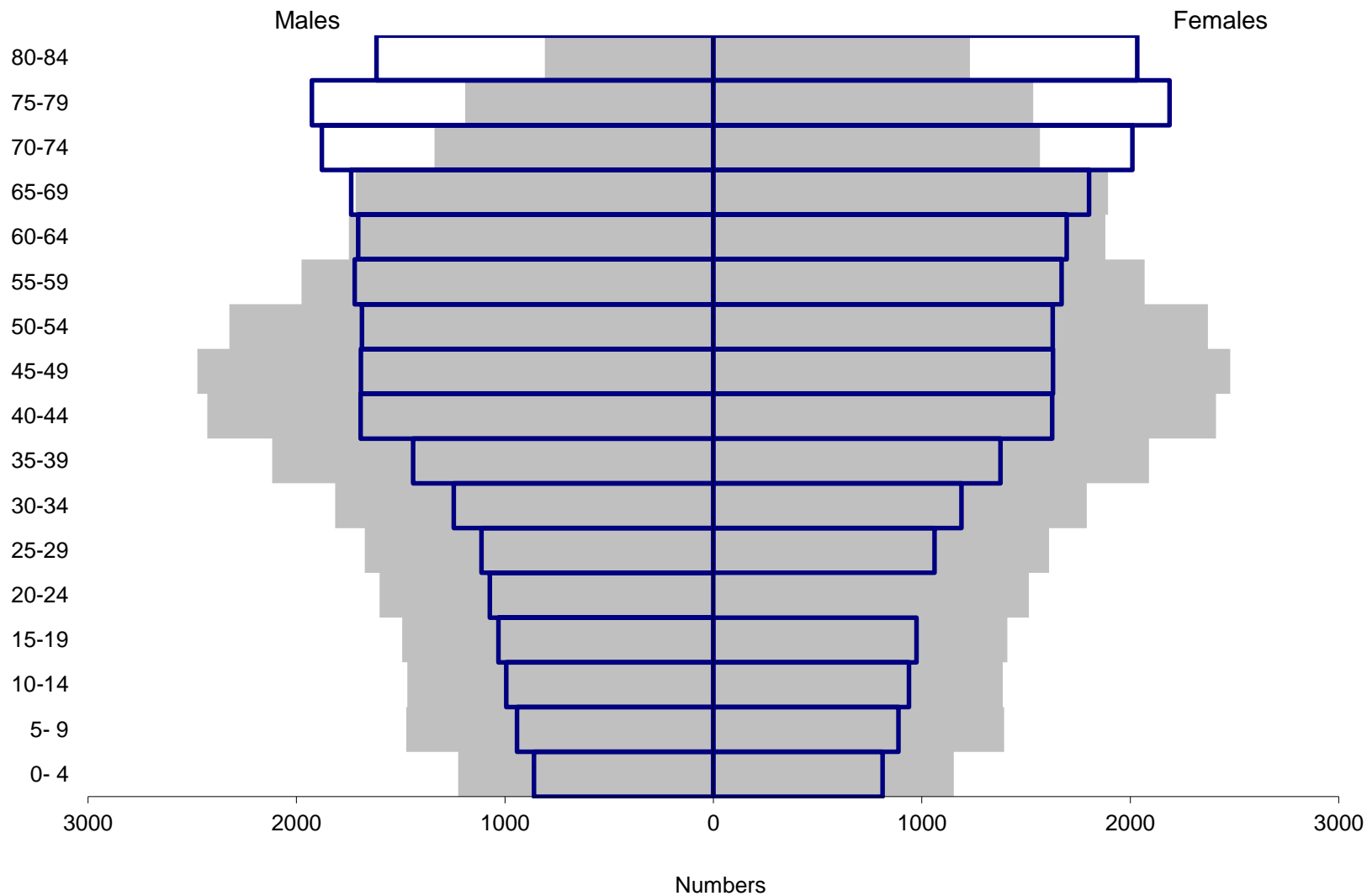
Age Pyramid for Italy 1975 (shaded) & Italy 2015

Males

Females

Age Pyramid for Italy 2015 (shaded) & Italy 2050

تجارب سیاستی کشورها : درس های آموخته شده

مطالعه تطبیقی، مطیع حق شناس، نادر (۱۳۹۹)

سیاست های جمعیتی با رویکرد پایایی خانواده و فرزند آوری در کشور ژاپن

تحولات باروری در ژاپن نشان می دهد این کشور دو مرحله از انتقال باروری را تجربه کرده است. در مرحله اول به کاهش میزان باروری کل به سطح جایگزینی (۲/۱ فرزند) در زمان کوتاهی بعد از جنگ جهانی دوم و در مرحله دوم به تداوم کاهش باروری کل از اواسط دهه ۱۹۷۰ به میزان های بسیار پایین ۱/۴ فرزند برمی گردد. این سطح از باروری تا کنون ثابت مانده است. سیستم تأمین اجتماعی ژاپن در راستای اجرای سیاست های حمایتی از سالمندان و زنان شاغل، طرح هایی با عنوان برنامه طلایی برای سالمندان و طرح فرشته را در لیست خدمات خود قرار داده است. طرح فرشته از جمله طرح هایی است که دولت ژاپن برای حمایت زنان شاغلی که دارای فرزند هستند آن را وضع کرده است. این طرح با حمایت های مالی و رفاهی از مادران شاغل، هم موجب برابری شغلی زنان و مردان ژاپنی و هم موجب رفاه حال زنان شاغل شده است .

کمبود نیروی کار و ارتقای فرصت های شغلی برابر برای زنان و مردان از علل ایجاد این طرح بود که موجب حمایت از زنان در محیط کار شده است . به طور کلی ساختار تأمین اجتماعی ژاپن با پوشش بیمه ای قشر اعظمی از شهروندان این کشور و اعطای تسهیلات ویژه مستمری به بیمه شوندگان و حمایت های درمانی و رفاهی از مردم خود یکی از موفق ترین سیستم های تأمین اجتماعی و نظام رفاهی را در میان کشورهای آسیایی و دیگر کشورهای دنیا دارد .

تجارب سیاستی کشورها: درس های آموخته شده

مطالعه تطبیقی، مطیع حق شناس، نادر (۱۳۹۹)

سیاست های جمعیتی با رویکرد پایایی خانواده و فرزند آوری در کشور کره جنوبی

برخی از صاحب نظران معتقدند که سیاست برقراری تعادل میان کار و زندگی نیز می تواند موثر واقع شود. دولت در ماه ژوئیه ۲۰۱۸ اقدام به کاهش ساعت کار هفتگی از ۶۸ ساعت به ۵۲ ساعت کرد، با این وجود شهروندان کره جنوبی هنوز هم ۱۵ درصد بیشتر از میانگین کشورهای OECD (عضو سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه) کار می کنند.

نتایج سیاستی گزارش تحقیقی چو و لی نشان می دهد مهمترین واکنش سیاستی نسبت به باروری پایین، ایجاد محیط اجتماعی و نهادی مناسب برای حمایت از فرزند آوری با رویکرد برابری جنسیتی، دوستدار مراقبت از کودک و نیز بهبود سبک زندگی در جوامع سالخورده است (Cho & Lee, 2009)

اجرای قانون جوانی جمعیت و احکام برنامه هفتم توسعه

[اجرای قانون جوانی جمعیت اجرای قانون جوانی جمعیت.pdf](#)

[احکام برنامه هفتم توسعه احکام برنامه هفتم.pdf](#)

ساختار عواملی که موجب افزایش یا کاهش باروری می‌شود

سطوح برنامه‌ریزی	الف - مباحث فرهنگی و روانی	ب - مباحث اقتصادی	ج - مباحث سازمانی	د - مباحث جمعیتی
فردی همسرگزینی • زنان • مردان • زوجین	ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای افراد و همسران آنها و یا زوجین	درآمد خانواده و هزینه فرزندپروری	چرخه زندگی همسران افراد	----
میانی بستگان و کارفرمایان	ارزش‌ها و نگرش‌ها و رفتارهای بستگان و اطرافیان همسران	حمایت مستقیم و غیرمستقیم توسط بستگان	نگرش و رفتار بستگان و کارفرمایان در حمایت از خانواده	----
کلان	ارزش‌های فرزندآوری و سایر ارزش‌ها در جامعه	حمایت مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی توسط جامعه	ساختار بازار کار و ساختار خدمات	نقاط مثبت و منفی ساختار جمعیت و پیش‌بینی آن

چالش ها و فرصت های سیاستی

پایش و اجرای سیاست های فرزند آوری با رویکرد پایایی خانواده
کارایی و خوب عمل کردن قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
نمونه : کنترل مهاجرت نخبگان در جهت حفظ جوانی جمعیت
نهاد سازی گفتمان غالب در حوزه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
لزوم تولید ادبیات تأثیر گذار بر حوزه جوانی جمعیت
فرهنگ سازی و نهاد سازی در حوزه فرزندآوری

از حسن توجه شما متشکرم

آدرس پست الکترونیک :

nader.haghshenas@nipr.ac.ir

nmhaghshenas@ut.ac.ir

بسمه تعالی

شناسنامه حکم پیشنهادی برای در لایحه برنامه هفتم توسعه

۱- عنوان کارگروه پیشنهاد دهنده:	۲- موضوع حکم پیشنهادی: هدفگذاری																												
وقایع جمعیتی																													
- متن حکم پیشنهادی:																													
<p>ماده ۱: سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است ، در اجرای بند ۱۶ سیاستهای کلی برنامه هفتم؛ جهت اجرای کامل قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت با اولویت مواد ۴۹، ۴۶، ۴۳، ۳۸، ۳۰، ۲۸، ۲۵، ۲۴، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۳، ۱۱، ۸، ۷، ۵، ۴) واحکام بعدی این ماده، منابع مالی مورد نیاز را از محل منابع موضوع ماده ۷۲ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در برنامه سالیانه و بودجه سنواتی تامین نماید ؛ به گونه ای که با رشد سالیانه ازدواج و موالید و کاهش سالیانه سقط جنین، ناباروری، میانگین سن ازدواج، فاصله بین تولد فرزندان و فاصله تولد فرزند اول از ازدواج و مدیریت مهاجرت داخلی و خارجی به طور میانگین نرخ باروری با حداقل رشد سالانه ۸٪، به هدف حداقل نرخ ۲/۵ در پایان برنامه هفتم براساس جدول ذیل برسد،</p>																													
<table><tr><td></td><td>سال</td><td>نرخ باروری</td><td>تعداد موالید</td></tr><tr><td>۱</td><td>۱۴۰۱</td><td>۱٫۷</td><td>۱٫۲۴۲٫۳۱۰</td></tr><tr><td>۲</td><td>۱۴۰۲</td><td>۱٫۸۴</td><td>۱٫۳۰۱٫۳۴۹</td></tr><tr><td>۳</td><td>۱۴۰۳</td><td>۱٫۹۸</td><td>۱٫۳۵۸٫۱۹۴</td></tr><tr><td>۴</td><td>۱۴۰۴</td><td>۲٫۱۴</td><td>۱٫۴۱۴٫۰۲۷</td></tr><tr><td>۵</td><td>۱۴۰۵</td><td>۲٫۳۱</td><td>۱٫۴۷۰٫۱۶۹</td></tr><tr><td>۶</td><td>۱۴۰۶</td><td>۲٫۵</td><td>۱٫۵۲۸٫۲۸۶</td></tr></table>			سال	نرخ باروری	تعداد موالید	۱	۱۴۰۱	۱٫۷	۱٫۲۴۲٫۳۱۰	۲	۱۴۰۲	۱٫۸۴	۱٫۳۰۱٫۳۴۹	۳	۱۴۰۳	۱٫۹۸	۱٫۳۵۸٫۱۹۴	۴	۱۴۰۴	۲٫۱۴	۱٫۴۱۴٫۰۲۷	۵	۱۴۰۵	۲٫۳۱	۱٫۴۷۰٫۱۶۹	۶	۱۴۰۶	۲٫۵	۱٫۵۲۸٫۲۸۶
	سال	نرخ باروری	تعداد موالید																										
۱	۱۴۰۱	۱٫۷	۱٫۲۴۲٫۳۱۰																										
۲	۱۴۰۲	۱٫۸۴	۱٫۳۰۱٫۳۴۹																										
۳	۱۴۰۳	۱٫۹۸	۱٫۳۵۸٫۱۹۴																										
۴	۱۴۰۴	۲٫۱۴	۱٫۴۱۴٫۰۲۷																										
۵	۱۴۰۵	۲٫۳۱	۱٫۴۷۰٫۱۶۹																										
۶	۱۴۰۶	۲٫۵	۱٫۵۲۸٫۲۸۶																										

3- ماهیت حکم پیشنهادی:

☐ کسب/ سلب اختیار قانونی	☐ اجازه نهادسازی	☐ درآمدزایی و تامین منابع مالی
☐ کاهش هزینه‌های فعلی	☒ جلب مشارکت ارکان حکمرانی	☐ اصلاح ساختار تصمیم‌گیری
☐ ایجاد ساز و کار انگیزشی	☒ فراهم کردن ضمانت اجرا	☒ ایجاد هماهنگی و همراستایی

4- مستندات حکم (اسناد بالادستی):

سند چشم‌انداز ۱۴۰۴: بر خوردار از نهاد مستحکم خانواده به دور از فقر
 بیابیه گام دوم: مهمترین ظرفیت امید بخش کشور نیروی انسانی مستعد و کارآمد... جمعیت جوان زیر ۴۰ سال که بخش مهمی از آن نتیجه موج جمعیتی ایجاد شده در دهه ۶۰ فرصت ارزشمندی برای کشور است .
 سیاست کلی مرتبط: بند ۱۶ سیاستهای ابلاغی برنامه هفتم- سیاستهای کلی جمعیت- سیاستهای کلی خانواده
 سند تحول دولت: مبحث ۴ نشانگرهای وضعیت مطلوب (کاهش میانگین سن ازدواج، افزایش باروری کل و افزایش بار آوری و کاهش ناباروری، کاهش سقط جنین عمدی و غیر قانونی)
 سایر: نقشه مهندسی فرهنگی کشور راهبرد کلان ۳ و ۴

5- ویژگی‌های شکلی حکم:

☒ دارای مبانی مستدل علمی	☒ دارای استحکام ادبی و حقوقی
☒ دارای صراحت و وضوح	☒ مشخص بودن ذینفعان و حقوق و تکالیف آنان

6- اثرات و پیامدهای مورد انتظار از حکم و الزامات آن:

الف- خروجی حکم ناظر به تحقق کدام موضوع کلیدی و رفع کدام مسأله است؟ رفع بحران پیری جمعیت از طریق برنامه ریزی برای فرزند آوری و افزایش نرخ باروری، تسهیل ازدواج و ساماندهی مهاجرین داخلی و خارجی و کاهش سالیانه سقط
 - شاخص‌های ارزیابی تحقق حکم: میزان تحقق منابع مالی قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، نرخ باروری. میزان موالید
 تعداد ازدواج

	سال	نرخ باروری	تعداد موالید
۱	۱۴۰۱	۱,۷	۱,۲۴۲,۳۱۰
۲	۱۴۰۲	۱,۸۴	۱,۳۰۱,۳۴۹
۳	۱۴۰۳	۱,۹۸	۱,۳۵۸,۱۹۴
۴	۱۴۰۴	۲,۱۴	۱,۴۱۴,۰۲۷
۵	۱۴۰۵	۲,۳۱	۱,۴۷۰,۱۶۹
۶	۱۴۰۶	۲,۵	۱,۵۲۸,۲۸۶

ج- آثار و تبعات اجرای حکم و الزامات ناشی از آن: رسیدن به نرخ باروری ۲/۵ در پایان برنامه هفتم و حداقل میزان ۷۰۷۲۰۲۵ موالید در طول برنامه و تقویت جمعیت پایه برای تداوم جوانی جمعیت در دهه های آینده .

۷- الزامات ضروری در نگارش حکم پیشنهادی:

دارای ظرفیت جلب مشارکت مردم یا پشتیبانی از فعالیت های مردم ☐ مشخص بودن دستگاه مسئول و همکاران در اجرایی شدن حکم ☐ دارای ابعاد استانی و منطقه ای ☐

۸- الزامات مطلوب در نگارش حکم پیشنهادی:

نیازمند تدوین برنامه عملیاتی ☐ نیازمند تدوین آیین نامه اجرایی ☐ واقع گرایی در انطباق با ساختارهای اداری و نهادی ☐ دارای زمان بندی و مکان بندی مشخص برای تحقق حکم ☐

۹- اجرایی شدن حکم پیشنهادی، نیازمند منابع مالی می باشد ☐ نمی باشد ☐

در صورت نیاز به منابع مالی، پیش بینی محل تامین منابع مالی مورد نیاز:

منابع ماده ۷۲ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

۱۰- حکم پیشنهادی موجب تغییر در قوانین دائمی می گردد ☐ نمی گردد ☐

۱۱- حکم پیشنهادی موجب تغییر در سهم اعتبارات سایر بخش ها می شود ☐ نمی شود ☐

۱۲- حکم پیشنهادی به موضوع حقوق و مزایا می پردازد ☐ نمی پردازد ☐

۱۳- نتیجه بررسی حکم پیشنهادی: تأیید ☐ اصلاح ☐ حذف ☐

ماده ۲

موضوع

تهیه دستورالعمل‌ها

متن ماده

کلیه وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های زیر مجموعه دولت موظفند **دستورالعمل‌ها**، برنامه‌ها و منشورات مرتبط با خانواده، فرزندآوری و جمعیت را در چهارچوب مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی تهیه نموده و جهت تحقق تبصره (۴) راهبرد کلان سوم نقشه مهندسی فرهنگی کشور هر شش ماه یک‌بار به مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی گزارش دهند.

بخش مربوطه در
وزارتخانه

اقدامات صورت
گرفته

اقدامات پیشنهادی
لازم

تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌ها

ماده ۶

موضوع

منازل سازمانی

کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) از ظرفیت منازل مسکونی سازمانی در اختیار خود را جهت بهره‌برداری به خانواده‌های کارکنان دارای حداقل سه فرزند و فاقد مسکن ملکی مناسب در شهر محل خدمت تخصیص داده و در صورت وجود مازاد بر نیاز این خانواده‌ها به سایرین طبق ضوابط مربوط اختصاص دهند. همچنین طول زمان بهره‌برداری در منازل سازمانی برای خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر فاقد مسکن ملکی مناسب در شهر محل خدمت حداقل باید به میزان دو برابر سکونت سایرین باشد.

متن ماده

بخش مربوطه در
وزارتخانه

معاونت اداری مالی

اقدامات صورت
گرفته

اقدامات پیشنهادی
لازم

ابلاغ به واحدهای ستادی، دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

موضوع

خوابگاه متأهلی

متن ماده

در اجرای بند «پ» ماده (۱۰۳) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران کلیه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی مکلفند متناسب با برآورد نیاز دانشجویان متأهل اعم از بومی و غیربومی، زن و مرد، نسبت به هزینه کرد حداقل ده درصد (۱۰٪) از درآمد اختصاصی و ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سالانه مقرر در بودجه سنواتی خود به استثنای مواردی که از لحاظ شرعی مصارف مشخصی دارند جهت احداث، تکمیل، تأمین و تجهیز خوابگاه‌های متأهلین اقدام کنند.

سازمان امور دانشجویان، معاونت اداری مالی، صندوق رفاه دانشجویان

بخش مربوطه در
وزارتخانه

اقدامات صورت
گرفته

—کلینگ‌زنی خوابگاه‌های متأهلی
—سازمان برنامه تأمین صد هزار خوابگاه را تقبل کرده

اقدامات
پیشنهادی لازم

ابلاغ به دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی
(پیشنهاد دبیرخانه: سامانه آنلاین پیشرفت فیزیکی خوابگاه‌های متأهلی)

ماده ۷ (تبصره ۱)

موضوع	متن ماده	بخش مربوطه در وزارتخانه	اقدامات صورت گرفته	اقدامات پیشنهادی لازم
خوابگاه متاهلی	در اجرای بند «پ» ماده (۱۰۳) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به دولت اجازه داده می شود سالانه مطابق قوانین بودجه سنواتی تا پنج سال مبلغ بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی منتشر کند تا به منظور احداث، تکمیل، تجهیز و تأمین خوابگاه های دانشجویی متأهل به مصرف برسد.	سازمان امور دانشجویان صندوق رفاه	نامه نگاری با سازمان برنامه توسط صندوق رفاه	پیگیری از دولت و سازمان برنامه (پیش نهاد دبیرخانه: نامه مقام عالی وزارت به سازمان برنامه در خصوص ۲ هزار میلیارد با توجه به اقدام وزارت بهداشت)

ماده ۷ (تبصره ۲)

موضوع	متن ماده	بخش مربوطه در وزارتخانه	اقدامات صورت گرفته	اقدامات پیشنهادی لازم
خوابگاه متاهلی	<p>کلیه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مکلفند، اراضی و ساختمان‌های مازاد خود را با مشارکت خیرین و سایر دستگاه‌ها به تأمین خوابگاه‌ها و یا منازل مسکونی مورد نیاز دانشجویان متاهل اختصاص دهند. اراضی و ساختمان‌هایی که از لحاظ شرعی شرایط و مصارف خاصی دارند از شمول این حکم مستثنی هستند.</p>	<p>سازمان امور دانشجویان</p> <p>صندوق رفاه</p>		<p>ابلاغ به دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی</p> <p>(پیش‌نهادهای دبیرخانه ۱: تفاهم‌نامه + وزارت عتف + بنیاد مستضعفان)</p> <p>(پیش‌نهادهای دبیرخانه ۲: رایه گزارش ساختمان‌های مازاد دانشگاه‌ها توسط معاونت محترم اداری مالی)</p>

ماده ۷ (تبصره ۳)

موضوع	متن ماده	بخش مربوطه در وزارتخانه	اقدامات صورت گرفته	اقدامات پیشنهادی لازم
خوابگاه متاهلی	وزارت راه و شهرسازی مکلف است اراضی مازاد با کاربری آموزشی، تحقیقات و فناوری در اختیار خود را مطابق با ضوابط شهرسازی و به میزان سرانه‌های مصوب، برای جبران کسری احداث خوابگاه‌های دانشجویی و طلاب متاهل به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و حوزه‌های علمیه با حفظ مالکیت دولت به صورت اجاره ۹۹ ساله و غیرقابل تغییر کاربری واگذار نماید.	سازمان امور دانشجویان صندوق رفاه	---	پیگیری از وزارت راه و شهرسازی

ماده ۷ (تبصره ۴)

موضوع: خوابگاه متاهلی

متن ماده

کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری مکلفند متناسب با تعداد دانشجویان متاهل، خوابگاه‌های موجود را جهت اختصاص به خوابگاه‌های متاهلین بهسازی و تجهیز نمایند و در احداث خوابگاه‌های جدید، خوابگاه‌های متاهلین را در اولویت قرار دهند.

بخش مربوطه در وزارتخانه:

سازمان امور دانشجویان و صندوق رفاه

اقدامات صورت گرفته:

دانشگاه آزاد اسلامی دارای ۳۵۰۰۰ واحد خوابگاهی خالی و اعلام آمادگی برای تبدیل به خوابگاه متاهلی

اقدامات پیشنهادی لازم:

ابلاغ به دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

(پیشنهاد دبیرخانه: تهیه آمار نسبت دانشجویان متاهل به تفکیک دانشگاه‌ها)

ماده ۷-تبصره ۵

موضوع: خوابگاه متاهلی

بخش مربوطه در وزارتخانه:

معاونت فرهنگی

اقدامات صورت گرفته:

تهیه پیوست فرهنگی

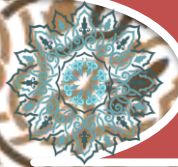
اقدامات پیشنهادی لازم:

تصویب پیوست فرهنگی توسط مقام وزارت و
ابلاغ به دانشگاهها

مبنی ماده

وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون پیوست‌های فرهنگی احداث خوابگاه‌های متاهلین را مبتنی بر نظامنامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور مصوب ۱۳۹۲/۱/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تهیه و با تصویب وزیر مربوط به دانشگاه‌های مرتبط ابلاغ نمایند.

ماده ۷ تبصره ۷

موضوع: خوابگاه متاهلی

متن ماده

سازمان اوقاف و امور خیریه و تولیت آستان‌های مقدسه با رعایت نوع وقف و ترویج «فرهنگ وقف و تعالی خانواده» مکلفند با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و راه و شهرسازی و همچنین مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه، ضمن استفاده از ظرفیت‌های مردمی، به احداث «خوابگاه متاهلین و ویژه دانشجویان و طلاب» اقدام نمایند.

بخش مربوطه در وزارتخانه:

سازمان امور دانشجویان
صندوق رفاه

اقدامات پیشنهادی لازم:

پیگیری از سازمان اوقاف و امور خیریه و تولیت آستان‌های مقدسه، وزارت راه و شهرسازی

ماده ۸

موضوع:

مسکن متأهلی

متن ماده:

صندوق‌های رفاه دانشجویی و مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه مکلفند پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، برای دانشجویان و طلاب متأهل فاقد مسکن نسبت به پرداخت ودیعه مسکن (قرض الحسنه ضمن اجاره)، مشروط به ارائه اجاره نامه دارای شناسه رهگیری از مشاوران املاک به نحوی اقدام نماید که هر ساله حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) متوسط قیمت ودیعه اجاره مسکن (۷۰) متری در شهرهای بیش از پانصد هزار نفر جمعیت و مسکن (۱۰۰) متری در سایر شهرهای محل تحصیل پوشش داده شود.

بخش مربوطه در وزارتخانه:

صندوق رفاه دانشجویان

اقدامات پیشنهادی لازم:

تأمین منابع و تدوین، تصویب و ابلاغ آیین‌نامه (سازوکار) پرداخت به دانشجویان

متن ماده

کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند:

الف) در بکارگیری، جذب و استخدام نیروی جدید به ازای تأهل و نیز داشتن هر فرزند یکسال تا حداکثر پنج‌سال به سقف محدوده سنی اضافه کنند.

ب) در بکارگیری، جذب و استخدام به ازای تأهل و نیز هر فرزند دو درصد (۲٪) مجموعاً حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) به امتیاز هر فرد اضافه می‌شود.

شمول این بند در مورد دستگاه‌هایی که قواعد استخدامی

خاص خود را دارند منوط به عدم تعارض با ضوابط آن دستگاه‌ها است.

پ) برای کلیه مستخدمین در دستگاه‌های مذکور در صدر ماده که صاحب فرزند سوم تا پنجم می‌شوند، معادل یک‌سال به افزایش سنواتی مستخدم به ازای هر فرزند، اعمال نمایند.

تبصره - دستگاه‌های مذکور مجاز به تعدیل و یا اعلام عدم نیاز مستخدمین دارای حداقل سه فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار به جز در اجرای قانون رسیدگی به تخلفات اداری و آرای قطعی قضائی نیستند.

**بخش مربوطه در وزارتخانه:
معاونت اداری، مالی و مدیریت منابع**

**اقدامات صورت گرفته:
نامه جناب آقای دکتر سلیمانی رییس مرکز هیأت‌های امنا به مقام عالی وزارت**

**اقدامات پیشنهادی لازم:
تصویب در هیأت امنا**

ابلاغ به واحدهای ستادی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

ماده ۱۶

موضوع:

کمک هزینه
اولاد و عائله
مندی

متن ماده:

دولت مکلف است برای کلیه گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر در دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و همچنین نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات، سازمان انرژی اتمی (به استثنای مشمولین قانون کار) از قبیل کارکنان کشوری و لشکری، اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و قضات، از ابتدای سال ۱۴۰۱، به مدت پنج‌سال، افزایش حقوق سالانه را در سقف ردیف حقوق و جبران خدمت به گونه‌ای اعمال نماید که هر ساله، کمک هزینه اولاد و حق عائله‌مندی مشمولین این ماده در چهارچوب افزایش سنواتی حقوق و دستمزد به ترتیب به میزان صد درصد (۱۰۰٪) و پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش یابد.

بخش مربوطه
در وزارتخانه:
معاونت اداری،
مالی و
مدیریت منابع

اقدامات صورت
گرفته:
نامه جناب آقای
دکتر سلیمانی
رییس مرکز
هیأت‌های امنا به
مقام عالی
وزارت

اقدامات
پیشنهادی لازم:

تصویب در
هیأت امنا

ابلاغ به کلیه
واحدهای
ستادی وزارت
عتف و
دانشگاه‌ها،
پژوهشگاه‌ها و
پارک‌های
فناوری

چهارم
مهرماه
۱۴۰۱

و پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش یابد.

بخش مربوطه در
وزارتخانه:

معاونت اداری،
مالی و مدیریت
منابع

اقدامات صورت
گرفته:

نامه جناب آقای
دکتر سلیمانی
رییس مرکز
هیأت های امنا به
مقام عالی
وزارت

اقدامات
پیشنهادی لازم:
ابلاغ به کلیه
واحدهای
ستادی وزارت
عتف و
دانشگاهها،
پروندهگاهها و
پارکهای

فناوری

متن ماده:

احکام ذیل نسبت به همه مستخدمین و کارکنان در کلیه بخش های دولتی و غیردولتی لازم الاجراء می باشد:

الف) مدت مرخصی زایمان با پرداخت تمام حقوق و فوق العاده های مرتبط به نه ماه تمام افزایش یابد. در صورت درخواست مادر تا دو ماه از این مرخصی در ماه های پایانی بارداری قابل استفاده است. مرخصی مزبور برای تولد دو قلو و بیشتر، دوازده ماه می باشد. در مواردی که مرخصی زایمان موجب اخلال در کار بخش خصوصی گردد، پس از تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هزینه تحمیل شده توسط دولت جبران خواهد شد.

ب) نوبت کاری شب برای مادران شاغل باردار و هم چنین مادران دارای فرزند شیرخوار تا دوسال و پدران تا یک ماهگی نوزاد، در مشاغل و فعالیت هایی که نیازمند نوبت کاری شب می باشند، اختیاری است. شمول این بند شامل بخش خصوصی مشمول قانون کار نمی شود.

پ) اعطای دورکاری به درخواست مادران باردار، حداقل به مدت چهارماه در دوران بارداری در مشاغلی که امکان دورکاری در آنها فراهم است، الزامی است.

ت) مادران شاغلی که از زمان لازم الاجراء شدن این قانون فرزند یا فرزندان به دنیا خواهند آورد به ازای هر فرزند، می توانند از یک سال کاهش در سن بازنشستگی برخوردار شوند و برای فرزند سوم و بیشتر میزان کاهش یک و نیمسال به ازای هر فرزند خواهد بود. حداقل سن بازنشستگی مشمولین این بند، برای مادران دارای یک فرزند چهل و دو سال، دارای دو فرزند چهل و یک سال و دارای سه فرزند و بیشتر چهل سال و حداقل با بیست سال سابقه بیمه است. برقراری مستمری یا حقوق بازنشستگی متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه در زمان اشتغال می باشد.

تبصره) بار مالی اجرای این ماده از محل منابع حاصل از اجرای ماده (۷۲) این قانون در ردیف خاصی در بودجه سنواتی پیش بینی و به سازمان تأمین اجتماعی و سایر صندوق های بازنشستگی تخصیص داده می شود.

موضوع:

مشوق مالیاتی

متن ماده:

میزان معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ به ازای فرزند سوم و بیشتر، که بعد از تصویب این قانون متولد شود به ازای هر فرزند مشمول پانزده درصد (۱۵٪) تخفیف مشروط به تصویب آن در بودجه سنواتی می گردد. این تخفیف حداکثر سه بار قابل استفاده است.

تبصره) تخفیف مندرج در این ماده علاوه بر معافیت های مندرج در ماده (۸۴) قانون مذکور می باشد.

بخش های مربوطه در وزارتخانه:

معاونت اداری مالی و مدیریت منابع

اقدامات پیشنهادی لازم:

ابلاغ به کلیه واحدهای ستادی وزارت عتف و دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و پارک های فناوری

موضوع:

تشویق برای فرزندآوری

متن ماده:

کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند در روز ملی جمعیت، کارکنانی که در یک سال گذشته، ازدواج کرده و یا دارای فرزند شده‌اند را مورد تشویق قرار دهند.

اقدامات پیشنهادی لازم:

ابلاغ به کلیه واحدهای ستادی وزارت عتف و دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

متن ماده:

کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله سازمان‌ها و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و کلیه شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها موظفند **ظرف شش ماه** پس از ابلاغ این قانون به منظور تکریم و حفظ حقوق مادر و کودک، با طراحی، احداث و تجهیز تمامی ساختمان‌ها و اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی و رفاهی تحت اختیار یا نظارت خود، اقدام به تأمین فضای مناسب جهت رفع نیازهای نوزادان، کودکان و مادران باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودکان نمایند.

تبصره (۱) **ضوابط و استانداردهای فضای مذکور** در این ماده با رعایت نظام نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور مصوب ۱۳۹۲/۱/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی، **ظرف سه ماه** پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون از سوی وزارت راه و شهرسازی با همکاری شهرداری‌ها، وزارتخانه‌های

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره (۲) رعایت ضوابط و استانداردهای موضوع تبصره (۱) در مراکز مذکور به عنوان یکی از شاخص‌های ارزیابی دستگاه‌ها جهت اجرای سیاست‌های کلی جمعیت پس از ابلاغ این قانون شناخته می‌شود. مراکز دارای امکانات موضوع این ماده، به عنوان مراکز تکریم مادر و کودک شناخته شده و از تسهیلات مربوط به آن بهره‌مند می‌گردند.

تبصره (۳) کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند با مشارکت بخش خصوصی و یا به صورت خرید خدمات نسبت به تأمین مهد کودک برای نگهداری کودکان مادران شاغل در همان دستگاه اقدام نمایند.

بخش‌های مربوطه در وزارتخانه:

معاونت اداری مالی و مدیریت منابع

اقدامات پیشنهادی لازم:

- ابلاغ به کلیه واحدهای ستادی وزارت عتف و دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری
- پیگیری از وزارت راه و شهرسازی

متن ماده

کلیه مؤسسات آموزش عالی موضوع ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و مراکز حوزوی مکلفند:

(الف) با تقاضای مرخصی دانشجویان مادر دارای فرزند زیر دو سال تحصیلات عالیه از زمان بدو تا پایان تحصیلات

(ب) با تقاضای مرخصی طلاب و دانشجویان مادر دارای فرزند زیر دو سال، حداکثر تا چهار نیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنوات تحصیلی موافقت نمایند.

(پ) با تقاضای طلاب و دانشجویان مادر باردار یا دارای فرزند زیر دو سال جهت میهمانی به میزان حداکثر چهار

(ت) با تقاضای طلاب و دانشجویان مادر باردار یا دارای فرزند زیر سه سال جهت آموزش مجازی یا غیرحضوری برای گذراندن واحدهای دروس نظری دوره تحصیل موافقت نمایند.

(ث) با تقاضای دانشجویان مادر باردار یا دارای فرزند زیر دو سال جهت کاهش نوبت کاری شب بر اساس آیین‌نامه‌ای

که حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون، از سوی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تصویب و گردد،

(ج) شرایطی را فراهم نمایند که برای اساتید راهنما به ازای داشتن هر دانشجوی مادر باردار یا دارای فرزند شیرخوار یک سهمیه به سقف استاد راهنمایی آنها اضافه شود.

تبصره) شمول این حکم بر مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه مشروط به عدم مغایرت با اساسنامه حوزه‌های علمیه و هماهنگی با مدیریت ذی‌ربط خواهد بود.

بخش‌های مربوطه در وزارتخانه:
معاونت آموزشی

اقدامات صورت گرفته:
– ابلاغ ماده ۲۶ توسط معاون سابق آموزشی (بررسی مکاتبات توسط دبیرخانه)

ماده ۲۸

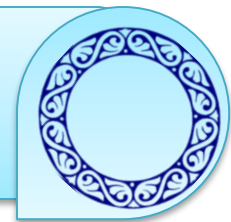
اقدامات پیشنهادی لازم:

شاخص سازی (طی دستورالعمل) و ابلاغ به کلیه واحدهای ستادی وزارت عتف و دانشگاهها، پژوهشگاهها و پارکهای فناوری

ماده ۳۴

اقدامات پیشنهادی لازم:

تهیه چهارچوب تدوین رشته‌ها (RFP) در قالب دستورالعمل و ابلاغ به دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

موضوع:

اصلاح محتوای فرهنگی آموزشی

اقدامات صورت گرفته:

بخش‌های مربوطه در وزارتخانه:

معاونت آموزشی

معاونت فرهنگی و اجتماعی

توافق اولیه با مؤسسه تحقیقات جمعیت کشور
در خصوص همکاری محتوایی در تولید
بسته‌های رسانه‌ای

اقدامات پیشنهادی لازم:

شاخص‌سازی (طی دستورالعمل) و تهیه چهارچوب بازنگری رشته‌ها (RFP) و ابلاغ به
دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

موضوع:

مراکز مشاوره ایرانی-اسلامی

بخش‌های مربوطه در وزارتخانه:

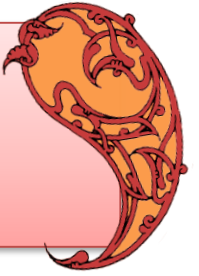
سازمان امور دانشجویان

معاونت فرهنگی و اجتماعی

اقدامات صورت گرفته:

اقدامات پیشنهادی لازم:

شاخص‌سازی (طی دستورالعمل) برای ویژگی‌های مراکز مشاوره و ابلاغ به دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

ماده ۳۹

موضوع:

پژوهش

متن ماده

وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت درمان و آموزش پزشکی و ورزش و جوانان و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و کلیه مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی مرتبط با موضوع این قانون که از بودجه عمومی کشور استفاده می‌کنند، مکلفند هر ساله حداقل پنج درصد (۵٪) از اعتبارات پژوهشی خود را به مطالعات و پژوهش‌های مرتبط با خانواده (فرزندآوری) و رشد جمعیت در راستای اولویت‌های پژوهشی که هر ساله از سوی ستاد ملی جمعیت تعیین می‌شود، اختصاص دهند و فهرست طرح‌های تحقیقاتی، مشخصات پژوهشگران و نتایج بدست آمده را به همراه گزارش شش ماهه به ستاد ملی جمعیت اعلام نمایند.

بخش‌های مربوطه در وزارتخانه:

معاونت پژوهشی

اقدامات صورت گرفته:

اقدامات پیشنهادی لازم:

– تعیین و تصویب سازوکار در معاونت پژوهشی برای اعتبارات پژوهشی درون وزارتخانه (پیشنهاد دبیرخانه: مکانیسم ستاد)،
– تدوین ویژگی‌های پژوهش‌های جوانی جمعیت (RFP) و ابلاغ به دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

ماده ۳۹ تبصره

موضوع:

پژوهش

متن ماده

وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی، حوزه‌های علمیه و دانشگاه آزاد اسلامی موظفند از پایان نامه‌های مقاطع تحصیلات تکمیلی در راستای موضوعاتی که به عنوان اولویت‌های پژوهشی توسط ستاد ملی جمعیت تعیین می‌شود، حمایت ویژه کنند. شمول این حکم بر مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه مشروط به عدم مغایرت با اساسنامه حوزه‌های علمیه و هماهنگی با مدیریت ذی ربط خواهد بود.

بخش‌های مربوطه در وزارتخانه:

معاونت پژوهشی
معاونت آموزشی

اقدامات صورت گرفته:

اقدامات پیشنهادی لازم:

- تعیین و تصویب سازوکار در معاونت پژوهشی برای اعتبارات پژوهشی درون وزارتخانه
- تدوین ویژگی‌های پایان‌نامه‌های جوانی جمعیت (RFP) و ابلاغ به دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های فناوری

ماده ۷۳-تبصره

موضوع: اصلاح ضوابط و مقررات اداری، مالی و استخدامی

متن ماده:

کلیه دستگاه‌های اجرائی کشور مکلفند ظرف دوماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، به بازنگری و اصلاح مقررات و آیین‌نامه‌ها و ضوابط اداری و مالی و استخدامی مرتبط بر اساس احکام این قانون در جهت افزایش فرزندآوری اقدام و گزارش عملکرد خود را به مجلس و نهادهای ذی‌ربط ارائه نمایند.

بخش‌های مربوطه در وزارتخانه:

معاون حقوقی و امور مجلس

اقدامات صورت گرفته:

اقدامات پیشنهادی لازم:

پژوهش حقوقی در قوانین و مقررات مغایر و ارایه پیشنهاد اصلاحی به دولت یا مجلس

موضوع: بودجه سال بعد متناسب با عملکرد

متن ماده:

دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مکلف به ارائه گزارش عملکرد شش ماهه به ستاد ملی جمعیت می‌باشند. ستاد ملی جمعیت موظف است گزارش شش ماهه خود را به مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه دهد. دولت مکلف است از سال دوم اجرای این قانون، اعتبار مرتبط با موضوع جمعیت در دستگاه‌ها را به پیشنهاد ستاد ملی جمعیت بر اساس میزان عملکرد آن دستگاه‌ها در سال‌های قبل در لایحه بودجه سنواتی پیشنهادی به مجلس شورای اسلامی درج نماید.

بخش‌های مربوطه در وزارتخانه:

اقدامات صورت گرفته:

اقدامات پیشنهادی لازم:

پیشنهادات

پیشنهاد ۱:

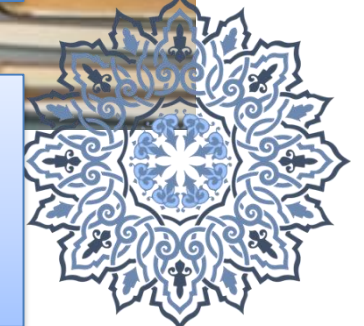
تقسیم کار شفاف روی ماده‌هایی که ابهام در مجری وجود دارد.

پیشنهاد ۲:

هر معاونت متناسب با تکالیف قانونی نسبت به اخذ گزارش از حوزه ستادی و دانشگاهها، پژوهشگاهها و مراکز آموزش عالی اقدام نموده و پس از تدوین به دبیرخانه ارسال نمایند.

پیشنهاد ۳:

ارایه برنامه اقدام (دارای شاخص سنجش پیشرفت) توسط هر یک از معاونت‌ها تا جلسه بعدی

با تشکر از حسن
توجه شما